

Këyítfii Pee' deɓ kibínda Wo'eencii lëgis Këyítfiida

Këyítfii fii fëri Pee', apotaaraa Yéesu, bín kerceencaa teerucaa ciyétúuscaa ga gohaa Aasiída (ga dii kúlkaa Turukii enoh watída). Këyítfiimaa Pee' bídeefa kerceencaama hatalu ga kipesda.

Ga wii Yéesu en ga ëldúnada, Pee' taabee nari. Ga waa Yéesu meyoh ëldúnada, Pee' enee apotaaraa yaawú'caa. Kerceencii Pee' bídee këyítfii fiida enee buwaa hatalsee hen ga kipesba ndaga daa ba gëmee ga Yéesu Kiristaada. Iñaama tah ya bínndaba kiwo'ba, ba am bi yëgis ga ngëmii. Enndii bëri dëwoh ga kitíku coonu. Ya wo''aba an Yéesu yii ba gëm garída yëri deɓ kitíku coonu, bi ya apussa. Iñaama teewoh an binaa ba hídoh na mesiklaataa, ba tookat kimúuñ fodaagari. Ya wo''aba ban daa kipesba jom kiman ga duuy buwaa sagu kigëm ga Kooh.

Këyítfii Pee' deɓ kibínda tíidoh anee:

- 1 - Këñdoh (1: 1-2)
- 2 - Yaakaarii onoh kipesda (1: 3-12)
- 3 - Kipeskaa sela'in (1: 13-2: 17)
- 4 - Kitaabuk kotcaa Kiristaa (2: 18-4: 19)
- 5 - Níirohcii yopii Kooh (5: 1-11)
- 6 - Tanj koh (5: 12-14)

Kēñdoh

¹ Mi Pee', apotaa' Yéesu Kiristaa, mi yērí bín-ndúu kēyítfii fii dú buwii Kooh tanuk enu sagac ga gohcii ba tasaarukohda: ennda gohaa Pom, waa Galasii, waa Kapadoos, waa Aasii na waa Bitinii. ² Kooh, Paamudii tanukinndúu kumēēñi' fodaa ya nateeka kitumda, doonaa dú en buuci ga tumeenaa Helaa yisela'í'ya, en dānaa dú kelohi' Yéesu Kiristaa ee ñífaagari aamuda onndúu kiset. Mi kíim Kooh barkeel-lúu bi dooy, onndúu jam wiyewin.

Yaakaarii onoh kipesda

³ Du kañat Kooh, Paamudii Yéesu Kiristaa, Ha'mudiigaruu. Ga yērmaandaagari wiyaak-waa, ya oninnduu kilímukis ga kipes ki'as, ee dú laakin yaakaaraa onohi kipes, ga daa ya mílisi' Yéesu Kiristaa ga kikaankaada. ⁴ Fodaama, dú laas ga iñcaa cinéwi'caa Kooh faani'túu ga asamaanda. Iñcaama yasukohoo, ca líiwoo, ca neewoo. ⁵ Kooroh ga ngēmii dú laakda, Kooh hayyúu kiníi' na dooliigari mín ga toohda, bi ga besaa mēēñjoh ya yah kiteewoh kimúckiima ya waayuki'túuda.

⁶ Keeñnjúu soosin ga yaakaaraama, luu enee an dú jomin kikooh diima ga coonucāa en tooh. Coonucāama nak maañandii, ⁷ ca en kimalaksukoh ngēmiigarúu, dii wa hín kiyēgísda, fodaa daa wúrúus útsi ga kiwii kimelici'wada. Ee ngēmiigarúu wēñ solu fúuf wúrúusaama aaw ga kiyasukoh doñda. En dānaa ngēmiigarúu hayyúu ki'on dú laak gērēm, dú laak ndam, dú eru cée', bēríinaa

Yéesu Kiristaa feeñukanda. ⁸Dú mosoo kihot Yéesu ee moona dú waarinndi. Bi wati dú hottiiri, ee kokohhii dú gëmin gari. Këri tah dú taabin ga na keeñ wisóosi', waa ken mínoo kiwo' na kúuw, waa taam na ndam. ⁹En ki'ena, dú laasin ga inii dú séentuk ga ngëmii dú laakda. Iñaama yëri en an fitciigarúu, ca múc.

¹⁰Ga loo kimúckiima, sëldíga-Koohcaa heelussa ki'ínoh na kihalaat ga dijófi', ee ba yéegalohha kijofkaa Kooh nareerúu kiteebda.

¹¹Ba ba heel ki'ínoh bi jof jamaanaa iñcaama Helii Kiristaanii ínohlukoheeba, yah kilaakohda, na daa ca yah kimanda. Heliima taabee nabaða yéegaleeba, balaa ka laakaa, coonucaa Kiristaanii na' kidayda na ndamaa yah ga kitíkda. ¹²Kooh teebpaba an iña ba yéegalohee yaama, ba ga kihaffa, aawéerii gaba wayee aawee garúu. Diimada, buwii en na kiyéegaloh Hewhewii winéwí'wiida wo'indúu iñaama, kooroh ga doolii Helii yisela'íyii Kooh wosoh, meyoh asamaanda. Malaakacii sah waaruunun kitík hasba ga iñcaama.

¹³Kon waayukat haffúu, dú wíisoh weceñ, dú lík yaakaa'túu béebwa ga iña yijófi'yaa Kooh yahhúu ki'on bëríinaa Yéesu Kiristaa feeñukanda. ¹⁴Enat oomaacaa kelohdin Kooh. Kaa taabukat neblaata-kumuuncaa dú enukohée kudewaada; lak dú ínohhii Kooh duum, ¹⁵wayee sela'at hen ga béeb kipeskiigarúu fodii dii bii bayyúu ga hafci sela'da. ¹⁶En ki'ena, bídu ga Këyítfaa an: «Enat buwaa sela'in, ndaga mi, mi sela'in».

17 Waa Kooh yii atti'i baa en béeb ga iñaa ya tumi ee fa'dohoo kenda yëri dú bayi «Buba» dú en na kikiímaa, kon nak, ga kipeskiigarúu dii ga ëldúnada, dú jominndi ki'e' cée' wiyaak.

18 Dú ínohin an iñaa dú laasohu ga kipeskaa enéerií dara dú lam ga bicaasambbúuda enndii iñaa yah kiyasukoh fodii hëelís wala wúruus.

19 Ó'óo, dú laasuunun ndaga ñifaa wilëeki'-soluwaa Kiristaa aamu, fodii sarah kubaalkaa dara nëewísukkiigari ee laakoo sík. 20 Kooh tanukinndi kumëëñí', lak ëldúna sakussii duum ee ya onin buwii ki'ínohhi ga jamaanuci-ima en cii mëëñjohda, ndaga dú. 21 Kooroh gari, dú gëmin ga Kooh, yii mílísí'ti ga buwaa kaanin, e'tari ndamda. Fodaama, ngëmi-igarúu na yaakaariigarúu cii ëewrukka ga Kooh.

22 Ga wii dú taabuk kayohfiida, fodaama dú sétírin fítciigarúu bi dú mínin kiwaa' bimooroommbúu kayoh-kayohda. Kon nak, waarohat kayoh-kayohda na keëñciigarúu béebca. 23 Dú límuksin kilímuk ki'as kaa meyohhii ga pesohpaa yah kiyasukoh, wayee ka meyoh ga pesohpaa yasukohanndii. Ee pesohpiima përi en Wo'eenii Kooh onohi kipes ee wa tuukan bi taa'da. 24 En ki'ena, bídu ga Këyítfaa an:

«Bo'-súusúus man na pëegí;

ndam bo'-súusúus man na sapuus-pëegí.

Pëegí súwin, sapuuscaa keen,

25 wayee Wo'eenii Ha'mudii tuukan bi taa'.»✧

Ee wo'eeniima wëri en Hewhewii winéwí'wii dú yéegalseeda.

2

Atoh-koñii tawahii Kooh

¹ Kon foñat tooh iñaa en kisoot, kiñaañukoh bo', kijófjófduk, ki'iñaan, kipok kiwo'. ² Fodii lii', díibukat kibap ga miismii koocussii en Wo'eenii Koohda, en danaa, ma onndúu kiyak bi dú múc. ³ En ki'ena, bídu ga Këyítfaa an: «Dú hotin dii Ha'mudii hín kijofda».

⁴ Ha'mudii yëri en atohii en na kipes buwii jafeeda wayee Kooh tanukwa ee wa laakin solu gari. Deeyat gari. ⁵ Waa dú enin atohcaa en na kipes, dú ban, deeyat gari doonaa dú en tawahii Kaanfii Helii yisela'í'yii dëkohda ee dú en bisarahoh, baa en buu Kooh, kitumi'ti sarahcaa Helii yisela'í'yii onnduuca kitumda. Sarahcaama Kooh tookinca kooroh ga Yéesu Kiristaa . ⁶ En ki'ena, bídu ga Këyítfaa an:

«Mi yii yíppa atoh-koñ dii ga Síyoŋ,
mi yëri tanukwa ee wa wëri wëñ kilaak solu.
Baa gëm gawanaa, yaakaa'fu tasoo múc.»✧

⁷ Kon dú bii dú gëmindá, wa erinndúu cée', wayee bii gëmmbiida, ba ínohat an:

«Atohaa tawahohcaa jafeeda
wëri méeñjoh ki'en atoh-koñii tawahii»✧.

⁸ «Wa enin ban atohii këfíti buwii,

✧ **1:25** 1: 25 Mëdírohat na Kañcaa 103: 15-17. ✧ **2:6** 2: 6 Malkat Ísayíi 28: 16. ✧ **2:7** 2: 7 Malkat Kañcaa 118: 22.

wii búukíbaɗa.»✧

Wa kéfítinba ndaga ba tookkii kigëm Wo'eenii Kooh, ee iñaama yëri sekeeɓa.

⁹ Wayee dú, dú en heetii Kooh tanukɗa ya tuminndúu bisarahoh na fibuu'. Dú en heetii wisela'í'wii, heetii ya heeli' hafcída, doonaa dú yéegaloh tumeencii ciyaakcii✧.

Ya bewohhúu ga ñúusii, haydohharúu ga lee'laatii neɓ kiniirukɗa. ¹⁰ Kudewaa, dú enéerii heetii Kooh wayee diimada dú enin heetiigari. Kudewaa dú laaséerii ga yërmaandii Kooh wayee diimada dú laasin gawa.

Kipes fodii súrɗa Kooh

¹¹ Dú bii mi keeñukinda, dú man na buwaa kooroh ëldúna hen rek, fodii bisagac, kërí tah mi daassúu ga iñii yii: Abukat ga neblaat-kumuuncii heñohi fít bo'da.

¹² Badukeenumgarúu ga duuy yiifa'cumɗa enat wimóri'. En ɗanaa, luu ba pokdeerúu ki'en bitumoh-kofeel, ba hotan tumeenciigarúu cijófi'cii, ee ba ndami Kooh bëriinaa yaama baawanɗa.

¹³ Béeb nguu' waa bo'-súusúus mín tuuki' ga ëldúna, kelohɗatwa ndaga Ha'mudii: ennda buurii hanoh béeb buu'cii dookɗa, ¹⁴ ennda ban gúwernëe'ciigari ya wos kiko' tumoh-kofeelcii na kikañ buwii tumi yijófi'ɗa. ¹⁵ En ki'ena, iñii Kooh waa'da wëri en an: dú tum iña jofin. En ɗanaa dú laɗ túuwtii buwii laakoo hel, ínohsoo daraɗa. ¹⁶ Bayat badukeen buwaa laak hafɗa, ee kaa tumat

✧ **2:8** 2: 8 Malkat Ísayii 8: 14. ✧ **2:9** 2: 9 Malkat Eksoot 19: 5; Ísayii 43: 20.

iñaama úuf kikún tumeen cibóní'. Namat ki'en bisúrga Kooh. ¹⁷ Erat buwii béebba cée', waarat mbok-kerceencii, niikat Kooh ee dú e' buurii cée'.

Súrga na ha'mudaagari

¹⁸Dú súrgacii, kelohdat ha'munciigarúu, dú e'ba cée' wimětí' sək. Hanat ki'eem rek ga ha'-muncii bijófi'bii wala bii dúkohsi narúu henda, wayee bi ga sah bii tamohinda. ¹⁹ Kayoh, kikoork coonucaa dú tíku ga iña enndii waas ndaga kitaabuk Kooh, ínohat an Kooh ga kijofkaagari onndúuka kimín. ²⁰ En ki'ena, ndamii wiida wəri laak ga kikoork doo'caa dú feekuca ndaga lak dú tum iña joffii? Wayee binaa dú took kikoork coonu ndaga kitum iña jofinaa, ínohat an Kooh ga kijofkaagari yəri onndúu kimín iñaama.

²¹ Iñaama yəri Kooh bayohhúu. Kiristaanii ban sodin ndaga baakaa'ciigaruu, ee fodaama ya teewindúu waas waa dú kooran, doonaa dú taabuk kotcaagari.

²² Ya mosoo kitum baakaa' wínoo ee saboh fiinoo mosoo kimeyoh kúuwci.

²³ Ya basuunun, ya mossii kitaas na basee.

Ya tíkuunun coonu, ya mossii kidíguk ken ki'ældúk,

wayee ya dínkaanohee hafci ga yah yii bay atti'ii wijúwí'wiida.

²⁴ Ya koorukka baakaa'ciigaruu ga faanci, ya bayyaca,

ya ga kihafci ga wii ya kaan ga kuraanaada.

En d'anaa baakaa' mínsisoo yen garuu ee dú
aas ga kipeskii kijúwí'kii.

Dú wékírohu kon ga gaañcaagari.

²⁵ En ki'ena, kudewaa dú madee na baalcaa
múuy hen, wayee diimada, dú bii ëewrukka ga
nírohii watuki fítciigarúda.

3

Beti na yaalci

¹ Dú ban, beticii, kelohdat yaalciigarúu.
En d'anaa, laak gaba yaa gëmbii Wo'eenii
Koohaa, daa dú manda mínba ki'ek ga ngëmii.
Iñaama soolukanndii kiwo': ² Ba malakan
rek ga badukeenaagarúu, daa dú hín kiset
keñ ee dú erinba cée'da. ³ Kaa heelat
rek kimo' ga fooh: ennda kidúguk bi jek,
kipokuk ceen-wúrúus na ki'ekuk kúltí cimóri'.
⁴ Wayee heelat kimo'kaa en ga d'uuy keñ,
yasukohooda: ennda kilewet na kiyewin jam.
Kimo'kaa kaama kéri laak solu ga fikíi Kooh.
⁵ En ki'ena, beticaa waama bisela'í'baa tíksee
yaakaa'ba ga Kooh ee tookdusee biyaalbada,
iñaama yëri enee kimo'kaaga. ⁶ Madee
fodaama ga Saaraa. Ya kelohdee Abaraham
hen bi, ya bayeeri Ha'mudaagari. Dú ban,
binaa dú tum iña jofin ee taambii na
kiniik daranaa, iñaama hay kiteewoh an dú
tucaasamun Saaraa.

⁷ Dú yaalcii ban, baa en béeb ga kipeskaa-
gari na betici, ya jomin kifoñ hel ga an ya hín-
ndii nari dooli. Eratba cée' wimëti' ndaga ba
hay narúu kibok kilam kipeskaa kukayohkaa

Kooh onndúudfa. En danaa dara honohoorúu kikiimi Kooh bi jof.

Kitook kisodalu ga kitum iñaá jofin

⁸ Iñii méeñjohda wëri en béebpúu, bokat halaat, dú bok keeñ wínoo. Waarohat ga díkaantirúu fodii buwaa bëri bokoh; baa en béeb laakat yërmaandi ga mooroomci ee baa en béeb yóoski' hafci. ⁹ Kaa íkat mesiklaat ga mesiklaat ee kaa taasat basee ga basee; namatti kikiimi', Kooh barkeelli. Kooh bayohhúu ga hafci iñaama, kibarkeellúu. ¹⁰ En ki'enaá, bídu ga këyítfaa an:

«Béeb baa waa' kinebluk ga ëldúna ee kipesci newaa,
ya abat kúuwkaagari ga yibóni',
ee perempaagari hanat kiwo' saboh.

¹¹ Ya úsaayat yibóni' ee ya tumi yijófi',
ya heelat jam ee ya taabukiwa.

¹² Ya ínohat an Ha'mudii yii yíppa hasciigari ga buwii bijúwí'bii
ee ya yii déekka nofigari ga iñii ba kíimirída.
Wayee buwii tumi iñaá bonínda, Ha'mudii súugúrukinba.»*

Yaakaa' ga ñuuy kihatalu ga kipes

¹³ Ee sah, bii yiida tumanndúu iñaá mesikin binaa dú kaantukoh ga kitum yijófiraa? ¹⁴ Luu enee an dú jom kikooruk iñaá meskin ndaga kitum iñaá júwin, ínohat an dú yewinin múu'. Kaa niikat buwii ga dara ee ban ken hanat kihícoh hellúu. ¹⁵ Tookat ga keeñjúu an

* **3:12** 3: 12 Mëdírohat na Kañcaa 34: 13-17.

Kiristaanii sela'in, ee ya haŋci doŋ ya en Ha'mudiigarúu. Tuukat tek ga kitaas béeb baa meekisanndúu inii tah yaakaarii dú laakda.

¹⁶ Ee nak taabat ga na teey, dú on béeb cée', ee dú dēlí' hellúu. En danaa buwii pokfirúu kiwo' ndaga kipeskiigarúu kijúwí'kii ga Kiristaaniida kaci'u ga inçii ba pokfirúuda.

¹⁷ En ki'ena, kikoork mesiklaat ndaga kitum yijófi', en ga innaa Kooh waaraa, kēri gēn kikoork mesiklaat ga kitum yibóní'.

¹⁸ Kiristaanii ga kihafci koorin ga mesiklaat waas kínoo ndaga baakaa'cii buwii. Ya yii ya en bo' yijúwí'da, ya kaannda kimúsal buwii júwussiida doonaa ya haydohba ga Kooh. Ya apussa, faan bo'-súususfaagari kaannda, wayee Heli yisela'í'yii onndari kipesis.

¹⁹ Korohee ga Heliima, ya ka'ta ga helcaa tēcuk ga bu-baamda kiyéegalba innaa laakda*.

²⁰ Helcaama cēri en cii satee kikelohi' Kooh, ga jamaanaa músúmaa miyewinmaa Kooh toweeda. Wiima lak Kooh yii múuñ rek, hídoh ga wahtaa Nowee enee na kihēwí' gaal-giyaa wiyaakwaada. Bibo' bijutuut bēri múcee ga músúmaama, ee enee bo' biyitnabaahay.

²¹ Innaama yēri mandarga bētisií dú bētisi'u ga músú wati, onndúu kimúcda. Bētisi' nak, enndii kinís innaa líib ga faan, wayee nam ki'en kitaas Kooh na hel widēlí'. Ee wa músalinndúu kooroh ga kimíliskaa Yéesu ga buwaa kaaninda, ²² yii lap dook asamaan, hanohha yah-ñaabaa Koohda. Malaakacii, inçii en na

* **3:19** 3: 19 Lēegísoh ciliis wo' «ya ka'ta ga fitcaa buwaa kaaninda... »

kinguuruk ga dook buwiida na iñcii laakin dooli ee hotukooda, kelohdinndi.

4

Kigúroh na baakaa'

¹ Kon nak, waa Kiristaanii dayeera mesiklaat ga faanfaagari, dú ban, bewat helaa Kiristaa waama, dú tumwa ganaay. En ki'ena, baa day mesiklaat ga faanfaagari gúrohin na baakaa'. ² Kon, aboh diima deɲ, iñii tes ga kipessúu ga èldúnada hanat ki'en ga iñaa neɓ bo'-súusúus wayee enat ga iñaa Kooh waa'. ³ En ki'ena, dooyin sèk ga dii dú pesee kudewaa ga iñaa neɓ yiifa'ciida: dú enee ga kifaanuk na baa en béeb, kidfiibuk iñaa en yuu mooroomfu, kilaal kihépi', kihíp look ga kiñam na ki'an, ki'aamuk koof ki'araamí'. ⁴ Diimada, yiifa'cii lèyuunun ga dii dú taabissii naba ga kipeskiigaba kibóní'kii kiima barinda. Kéri tah ba bii bassúu. ⁵ Ba hay kituuk bes kitaas ga fíkíi bii tuuk ga ki'atti buwii en na kipes na buwii kaaninda. ⁶ En ki'ena, iñaama tah Hewhewii winéwí'wii yéegalohussa ban ga buwii diima deɲ kaanuununda. Fodaama, luu enee an ba atti'uunun kikaan ga faancaagaba fodii béeb buwii, ga fítcaagaba ba bii pes fodii Kooh.

Ki'amdoh mooroomfu ga iñaa Kooh onndaa

⁷ Iñaa enin tooh, jamaanaa wa leehanda deeyin. Kon taabat na hel na kiwíisoh, en dānaa dú mín kikiim Kooh. ⁸ Balaa daranaa, waarohat ga dikaantirúu kiwaaroh kiwóorí'

ndaga kiwaaroh kúnin baakaa'caa leehoo. ⁹Baa en béeb tookat mooroomci ga kaanci ee hanat kitaam na kicapatuk. ¹⁰Baa en béeb garúu laakin iñaa Kooh onndi. Ya bewat iñaa ya onuda, ya amdoh buwaa bíinoo ga, fodii buwaa tuukuk lëgëy. Fodaama, ba tuukuk dijófi' béeb iñcii cinéwí'cii Kooh onohda. ¹¹Bo' en na kijangataa, ya wo'at iñii Kooh wo'da. Baa en na ki'amdoh ga lëgëyiinaa, amdohat na doolii Kooh onndida. En d'anaa, Kooh eru ndam ga iñaa en tooh, kooroh ga Yéesu Kiristaa yii laak ndam na dooli bi taa'da. Aameen!

Buwii hatalu ga kipesba ndaga Kiristaada

¹²Dú bii mi keeñukinda, kaa lëyat ga mesiklaatcii çitamohí'cii dallúuda en fan endii waas. ¹³Namat kinebluk hen, ndaga dú beβ bakkúu ga coonucii Kiristaa dayda, doonaa bëriinaa ya feeñukan ga ndamaagarida, keeñjúu soos seβ. ¹⁴Dú yewinin múu', binaa dú basu ndaga teekii Kiristaaniinaa, ndaga lak Helii Kooh líif na ndamda wii dëkka ga duuycúu. ¹⁵Binaa laak garúu yaa tíku coonunaa, hanat ki'en an lak ya ap bo', wala ya lok hen, wala ya tum kofeel, wala an ya aas ga iñaa enndii waasci. ¹⁶Wayee en an ki'en kerceen kërí tah bo' tíku coonunaa, ya hanat kilaak kaci ga iñaama. Ya namat kay kigërëm Kooh daa ya bay teekii kerceenda.

¹⁷Wahtii ki'atti'kii le'in, ee wa dewoh ga buwii en buu Koohda. En lak wa daloh garuunaa, kon buwii sagu kigëm ga Hewhewii winéwí'wii Koohda, ba yah na kimëeñjoh?

18 Fodaa këyítfaa wo'da: «En lak kimúc bo' yijúwí' kërí yoobpiinaa, kon baa tumi baakaa', faali''ii Koohda, ya aaw na?»[☆]

19 Fodaama, buwii dayu mesiklaat ndaga kitaabuk iñaa Kooh waa'da, ba lisat kitum iñaa jofin. Ba ayat kipesba tooh ga yii sakba ee tumi iñaa ya dígohda.

5

Níirohcii yopii Kooh

¹ Diimada nak, mi daas buwii ga duuycúu en biyaak ga jaangiida. Mi yaak ga jaangii fodii gaba. Mi seedi'in coonucaa Kiristaa dayeeda ee mi laakin bak ga ndamaa yah kihotukda.

² Níirat yopii Kooh díjkaandúuda ee dú top-utu'iba. Ee hanat ki'en an dú gítínu ga hen wayee enat ga iñaa newinndúu fodaa Kooh waa'kada. Hanat ki'en an kiwaa' hēelís ekkúu ga, wayee enat an dú gēm lēgēyaama hen.

³ Kaa heelat kilaak dooli ga dook buwii Kooh tík ga yahhúuda, namat ki'en buwaa yopii Kooh malakan gaba. ⁴ Ee binaa yii kuliyuk ga tooh níirohciida feeñukaa, dú hay kilaas ndamii fodii baanu-buu', waa fúrí'anndii.

⁵ Ee ban, dú oomaacii, kelohdat buwii en yaak ga jaangiida. Ee béeb buwum, yaa en béeb yóoskírat hafci ga fíkíi mooroomci ee ekukat iñaama fodii kúltí ndaga bídu ga Këyítfaa an: «Kooh kaalin buwaa bēwí' hafbada, wayee buwaa yóoskí' hafbada, ya teewinba kijofkaagari[☆]». ⁶ Kon yóoskírat haffúu ga fil-

[☆] **4:18** 4: 18 Mēdírohat na Liiwuk 11: 31. [☆] **5:5** 5: 5 Malkat Liiwuk 3: 34.

doo yahii Kooh wilëeki'-dooliwii. En d'anaa, ya b'ewi'túu ga wahtaa ya amda. ⁷ Këlëembískat tóoh i'naa bítinndúu ga d'ookci ndaga y'eri toputu'irúu.

⁸ Wíisohat ee d'ú watuki! Yii heñohirúuda, Seytaanii, yii yoot en fan gayindifaa en na kimbëmbuk kiheel baa ya seelsohan. ⁹ Abat bi y'égís ga ngëmiigarúu, d'ú t'ehhi t'ec, ee d'ú inoh an mbok-kerceenciigarúu tasaarukoh ga ëldúna tóohda, coonucaa man da c'eri ba day ban. ¹⁰ D'ú hay kibaat kiday coonu jutuut, wayee Kooh ga kijofkaagari kiyaakkaa, hayyúu kib'ewiris, ya onndúu kiy'égís g'ik, ya baattúu dooli bi dara m'inoorúu kiy'ëng'el. Ya bayinndúu kibok ga ndamiigari leehoo taa', ndaga dii d'ú enin w'inoo na Kiristaada. ¹¹ Ya y'eri laak kimín bi taa'. Aameen!

Taḡkoh

¹² Sílwee, ee ya en garoo mbok-kerceenaa mi óolukin, y'eri amdohhoo bi mi m'innarúu kibín k'eyít'fii fii. Mi b'innndúu kidaassúu na kiseedi'úu kijofkii kiwóorí'kii meyoh ga Koohda. Abat ga i'naama bi y'égís.

¹³ Bu-jaangii ga Babíloon* Kooh fal fodii garúuda, bii k'ëní'túu ga. Marka yii mi aboh fodii kowu ga ngëmiida, yii k'ëní'túu ga ban. ¹⁴ Baa en b'eeb m'ígínohat na mooroomci haf, kifuunndi fodii buwaa bokoh.

Jam taabat narúu b'eeb'púu, d'ú bii d'ú en w'inoo na Kiristaaniida.

* **5:13** 5: 13 Pee', ga teekaa Babíloon, mínin ki'en, wo' d'ëkaa Room

**Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii**

**Noon: Hewhewii winéwí'wii Kooh Kifiliimunkii
ki'askii New Testament**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Noon)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Sep 2022 from source
files dated 2 Jun 2022

7c1cfb93-c4c9-5127-ac22-ecb23adca870